

POKROK

PUBLISHING CO.

vydává

POKROK ZÁPADU

a místní vydání

v Crete, pro Saline okres, Nebraska; ve Schuyler a Clarkson, pro okres Colfax, Nebraska; ve Wilson, Kas., pro stát Kansas; v Cedar Rapids, Ia., pro stát Iowa; v St. Paul a Minneapolis, Minn., pro stát Minnesota, a v Tyndall, S. D., pro státy South a North Dakota.

Předplatné:

Pro Spojené Státy, \$2.00. Pro Kanadu, \$2.50. Do Evropy, \$3.00 ročně.

Zásilky peněžní dějtež se pomocí peněžních poukázek (Money Orders), expresních poukázek Express Money Orders), bankovních poukázek (Bank Draft), anebo v registrovaném dopise.

Oznamovatelé své přestěhování, udejte starou i novou adresu.

Dopisy z královské četnické úřadny uveřejníme ochotně. Musí být slušné, psané bez úmyslu někoho osobně poškodit a podepsány plným jménem, ať již má být v redakci staženo, anebo s dopisem uveřejněno.

RAKOUSKO NEZASLUHUJE SI SLITOVÁNÍ.

Americká vláda dnes sleduje jistý politický směr a ten jest odtrhnutí Rakousko-Uherska od Německa, tak aby toto bylo osamoceno. Ve Washingtoně jsou pevně přesvědčeni, že rakouská vláda jest vlastně mramolová a hrabě Czernin jí v tom směru odpovídá.

Jak se do lesa volá, tak se z lesa ozývá!

Maďarí, mající značný vliv v této zemi, vzbuzují zdání, že vlastně Rakousko bylo svedeno Němci anebo dokonce k této válce a že vlastně jen s nechtím bojuje proti Spojeným Státům. Rakousko platí zde za tak nevinnou ovečku, která nechce, očita se pod nožem řezačkovým.

Ale není tomu tak a rakouské vládní kruhy, jak my jsme přesvědčeni, znají teprve poměry dokonale, nežradí svého teutonického spojence, prostě proto, že zřejmě německé říšské dynastie a německé rakouské dynastie jest společným. Obě vlády, jakmile dojde k vládě demokracie, jakmile se bude muset stát národům po právu, podají. A to je drží pohromadě, že sotva lze uysliti na to, že by Rakousko-Uhersko uzavřelo separátní mír se Spojenci, anebo se Spoj. Státy.

Má-li kdo za to, že snad v Rakousko-Uhersku vše to, co se o této říši říká do světa, není tak zřetelné, pak se má na to. Ukážeme to na příkladě, který ilustruje poměry v Rakousko-Uhersku lépe, nežli celé svazky politických a diplomatických úvah a dobrozdání.

Rakouská vláda, jak známo, zahájila po vypuknutí války ostrou perspektivu vůči obyvatelstvu, ovšem převážně vůči slovanskému žvilu v říši a nešetřila ani provazů ani střeliva. Jak si počínala, ukazuje interpelace dr. Zahradníka v rakouských delegacích, tudíž na místě, kde se musí podávat ne nějaké domněnky, povídačky a pověsti, ale fakta, fádne doložená.

A co uváděl dr. Zahradník? Uvedl řadu případů, kdy na základě pečlivě vypěstované denunčního systému mnohé nevinné osoby byly uvězněny, a často bez odsouzení popraveny.

Nejméně deseti tisíce nevinných osob padlo tomuto systému za obět. V pevnostním okrese Trebinji byla vězení hned po vypovězení války přeplněna vynikajícími občany, již při uvěznění bylo jim hrozně popravením, ačkoliv žádný z nich se ničím neprovinil a proti žádnému z nich nebylo zavedeno vyšetřování. Za tento postup hlavně vinným byl dosud činný generál Braun. Okresní hejtmán, který se těchto obětí zastal, musel být i hned z Trebinje přeložen. Stejně tak v Chorvatsku Lyla celá řada lidí bez vyšetřování vojensky popravena. Jistá paní, která měla tři dny staré dítě, ubyta byla v posteli. Dále byla popravena žena 72 roků stará. V jisté chorvatské vesnici bylo po útupku 28 lidí bez jakéhokoliv vyšetřování 24 osob popraveno a více nežli 70 uvězněno; v jisté vesnici bylo 13 občanů bez vyšetřování zastřeleno. O tom

všem, co se dalo ve Štýrsku, Krajině, Dalmácii, Chorvatsku, Bosně a Hercegovině až do dnes nebylo a Hercegovině až do dnes nebylo vrahové od nejnižšího vojína až po generála Brauna dosud chodí svobodně, jako nejčestnější lidé.

Na tyto obžaloby a odhalení strašlivých a do nebe volajících událostí odpověděl ministr války pouhými fráze. "Vedení armády jest společné s veskerým obyvatelstvem za jedno," pravil ministr, "že přehmaty a činy at jsou očehány kteroukoliv stranou, musí býti vždy co nejpřísněji potrestány."

To jest ovšem pouhá výmluva, jak prohlašuje dr. Zahradník a dodává, že jest zjištěno ohromné množství takových případů a stejně pravdou jest, že ani v jediném případě nebylo zavedeno vyšetřování a dárno vysvětlení.

Zdá se, že tento obrázek stačí, aby se ukázalo, s jakými charaktery jest nutno v Rakousku počítati, neboť tací lidé, kteří páchali tyto zločiny i nadále v Rakousku zůstávají u vesla.

Proto nejsme nijak nakloněni k tomu, abychom sdíleli náhledy zdejší vlády, že bude lze s Rakouskem uzavřít samostatný mír a tak osamotnit Němce. Naopak věříme, že rakouská vláda i když se na oko stává povolnou, sleduje jiné cíle a že jediným opatřením proti Centrálním mocnostem jest co nejsilnější armáda, která by byla co nejdříve na místě. O slachetnosti rakouské vlády dostatečně vypravuje Zahradníkova interpelace v delegacích.

VLÁDNÍ POJIŠTĚNÍ VOJÍNŮ A NÁMORNÍKŮ.

Podporování závislých rodin zahájeno.

Abyste, kdož povolání jsou do zbraní, nebyli obtěžováni starostmi o ty, již od výdělků jejich byli závislí, a aby nemuseli se bát, že budou odkázáni pouze na dobročinnost veřejnosti v pádu, že by se stali během služby ve vojště neschopnými — výdělků, přijmout byl zákon povolující \$176,150,000, z něhož podpora závislým má být vyplácena. Zákon ten podepsán byl 6. října m. r. prezidentem Wilsonem a fondy již je používáno k účelům naznačeným. Nutno počítat, že tento fond nemá nic společného s oním, z něhož vláda vyplácí měsíční služné svým obráncům.

Válečný pojišťovací odbor řídí veskeré práce spojené s pojištěním vojínů a námořníků a stojí přímo pod dozorem tajemníka pokladny, jenž soustavu tu nazval nejlepším a největším ochranným opatřením, jaké kterákoli vláda učinila pro své bojovníky. Tři zvláštní a rozličné druhy ochrany jsou nabízeny: 1. podpora rodin vojínů během války; 2. určitá náhrada za částečné nebo úplné zneschopnění, nebo smrti při konání povinnosti, a 3. vládní pojištění v pádu smrti, neb úplného zneschopnění.

O rozsahu prací spojených s tímto pojištěním svědčí to, že vyžaduje služeb 1500 zaměstnanců. Ač zákon je v platnosti od 6. října m. r. teprv nyní mohlo býti přikročeno k vyplácení podpory, protože podrobné vypracování plánu vyžadovalo si tolik času. Nyní však již 200,000 čeká je na cestě k těm, kteří k podpoře jsou oprávněni. Jen něco málo tak dalece dosud bylo zapláceno na nároky zneschopnění neb zabíjení, nebo pojištění, ale nároků takových není mnoho.

Podrobnosti plánu.

Abychom vysvětlili, co plán ten znamená pro vojína a na nich závislé osoby, uvádíme v krátkosti tyto podrobnosti:

1. Výměry a úděly: Každý vojín dle zákona musí přispívati ne více jak 50 procenty své mzdy na podporu přímo od něho závislých rodin. Na požádání k této podpoře vláda přidá od \$5 do \$50 měsíčně, podle počtu členů rodiny.

Vláda dá rodině vojína zákonem stanovenou takto: \$15 manželce, když je samotná bez dětí, \$25,00 manželce s 1 dítětem, \$32,50 manželce s dvěma dětmi (vše měsíčně) a \$5 na každé další dítě.

Zařazený vojín musí přispívati, to jest, že mzdy je mu sráženy obnos rovnající se vládní podpoře, ale nejmenší obnos, který zařazený vojín musí dáti, je \$15 měsíčně a nejvyšší obnos je polovina jeho mzdy.

Z toho je vidno, že vojín a vlá

da jsou společnými, na polovici zaručují dostatečnou podporu rodině vojína, jenž bojuje za svou vlast.

Když zařazený vojín nějakou další podporu závislým rodičům, bratrům, sestře, nebo vnoučeti ehee poskytnouti, může pro ně dostati od vlády dostatečný výměr. I v tom ohledu vláda se stává za společněka vojína způsobem ne pouze spravedlivým, ale i ryze demokratickým. Ošetrovatelky a důstojníci jsou z toho vyjmuti.

Nejvyšší obnos, kterým vláda přispěje na závislé, je ten samý pro nejvyššího poddůstojníka jako pro prostého vojína.

Výše náhrady.

2. Náhrada: Když zařazený vojín neb důstojník nebo ošetrovatelka u vojska neb námořnictva stane se zraněním neb nemocí při konání povinnosti neschopným, dostává určitou náhradu od \$30 do \$100 měsíčně, neb země-li, vláda platí jeho ženě, dětku nebo ovdo-vělé matce určitou náhradu od \$20 do \$75 měsíčně. Obnos náhrady za úplné zneschopnění závisí v předepsaných mezích, na počtu znechovaných závislých. Zraněním, jenž je úplně neschopným a jenž byl ke všemu tak nemocný, že by potřeboval stále obsluhu ošetrovatelky nebo sluhy, tomu bude připláceno dodatečně ne více jak \$20 měsíčně, jak bude uznáno za nutné.

Určitá náhrada bude též vyplácena v případech částečného zneschopnění. Obnos bude jistým procentem náhrady úplného zneschopnění, který bude se řídit snížením výdělkové schopnosti závislých zraněním.

Při vyplácení této stanovené náhrady za částečné neb úplné zneschopnění, neb smrti, vláda nečiní žádného rozdílu mezi důstojníky a mužstvem (vojíny). Náhrada nebyla se služným mužem. Tak výlova bezdětná po plukovníkovi neb major-generálu zabitém v bitvě obdrží stejnou náhradu jako bezdětná vdova prostého vojína, zabitého v boji, to jest \$25 měsíčně až do smrti její, neb do znovu provdání se jejího.

3. Pojištění: K údělu pro rodiny, k náhradě za zneschopnění a smrti, kterou vláda poskytuje bez poplatku, zákon dovoluje všem vojínům, námořníkům neb ošetrovatelkám a důstojníkům, koupiti si od vlády pojištění pro případ smrti, neb úplného zneschopnění. Toto pojištění je prodáváno za obnos, jaký je počítán v době míru, ba je ještě menším poplatkem než který počítají soukromé společnosti, neboť vláda nemusí platit za lékařské prohlídky, odměny jednatelům a jiná nemalá vydání. — Vláda na sebe bere riziko, které je spojeno se službou válečnou jako povinnost a závazek.

Zavoláním mužů do vojska v době válečné, tyto připraveni jsou o možnost pojištění u soukromých společnostech a proto vláda zafixovala pojišťovací obchod v jejich prospěch. Pojištění trvá 20 roků, a je vypláceno v 140 měsíčních splátkách po \$3,75 za každých \$1,000 pojištění. Je-li ten, kdo si pojištění platil, živ, po uplynutí 20 let a na vzdy zneschopnění, je pokračováno v placení až do smrti. A ještě dále, za pět roků po válce toto pojištění může být zaměněno za některé z četných druhů pojištění soukromých společností.

Nejvyšší obnos, na který vláda pojistí kteréhokoliv vojína, je \$10,000. Pojištění obnáší od 5e měsíčně v stáří 21 roků do \$1,200 měsíčně v stáří 51 roků každých tisíc dolarů pojištění. Nejvyšší obnos \$10,000 platí pro každého bez ohledu na jeho postavení (hodnost). Osoba 25 roků starou stojí pojištění na \$10,000 měsíčně \$6,60, tak že i prostý vojín má možnost pojištění se na nejvyšší obnos. Pojištění je sráženo ze služného a tím ušetřeny jsou nesnáze s placením.

PRVNÍ PLOVBA KOL ZEMĚ.

Poprvé tuto plavbu vykonal Fernando Magallanes, známý pod jménem Magellan. Narodil se kol r. 1480 v severní portugalské provincii Tras os Montes. Záhy vystěhoval se do Indie, kdež významně se velikou udatostí v boji protivi domorodcům. Nečinil však pohůvek si velitele d'Albuquerque, nanejvýš dostal se více k důležitějšímu komandu. Proto se Magellan odebral do severní Afriky, kdež účastnil se války proti Maroku. Roku 1514 byl téžce poraněn na noze, následkem čehož počal život kůňka. Nedávno se un

vůbec valně. Z Indie psali o něm, že je obtížným poddaným, velitelé mu nepáří, u krále Manuela byl v nemilosti a dokonce upadl v podezření, že je zrůdem. Proto, očistiv se z podezření, vrátil se do Portugalu. Vysokomyslná vláda udělila mu malinkou pensi, jež stačila tak k uchránění před bídou a hladem. Zklamán ve svých nadějích, ovdal se studiu astronomie a zeměpisu. V té době obdržel list z Indie. Psal mu bývalý soudruh jeho Francisco Serrao, kapitán, jehož vyslal r. 1511 Albuquerque, aby hledal Molluky, ostrovy bohaté kořením. Serrao dostal se po dlouhé cestě k cíli. O své cestě psal Magellanovi. Dle tehdejšího zvyku hodně se velebil a vynášel. Zvláště pýchánil co nejvíce vzdálenost Molluk od Indie.

Magellan tomu uvěřil a usoudil z toho, že Molluky patří již Španělsku. Abychom pochopili tento prapodivný názor, třeba si připomenouti, že svatý otec svým hodným dítkám, Španělsku a Portugalu, rozdělil zemi: každý obdržel polovici. Poněvadž tedy Serrao přeháněl vzdálenost Molluk, mluvil Magellan, že z Evropy k nim bude blíže, když se popluje na západ kolem Jižní Ameriky, a dále na severozápad. Proto odebral se do Španěl, do Seville, kde tehdy r. 1517 byl "indický dům", úřad, jenž měl na starosti osady a obchod.

Magellan tu tvrdil, že Molluky leží poblíž rovníku, v blízkém sousedství úžiny Pansamské. Slibil Karlu V., že nalezne cestu k těmto ostrovům kolem Jižní Ameriky.

Král Karel V. přistoupil na tento návrh, chtěje zničit obchod portugalský. Jako kdysi Kolumbovi, i jemu slibovány velké počty i výhody. Vždyť on měl dokázat, co nepodářilo se Kolumbovi, dostati se do Indie přes Atlantický oceán.

Byl jmenován admirálem a obdržel obrovská práva vůči svým poddaným. Pět lodí obdržel ku své cestě, na nichž mělo ho provázeti 239 lidí. Nejdůležitější osobou po Magellanovi byl vlásky lo-divod Antonio Pigafeta, který pospal celou tuto podivuhodnou plavbu.

Dne 20. září r. 1519 opustilo loďstvo ústí Guadalquiviru. A hned po vyplutí žádal jeden ze španělských kapitánů podlé velení. To bylo proti znění smlouvy a proto Magellan odmítl. Následkem toho mužstvo se vzbourilo; než Magellan neohroženě postavil se vzburěncům vstříle a odpor potlačil násilím.

Přes Tenerifu a ostrovy Kapverdské dostali se v únoru r. 1520 k pobřeží Brazílie. Odtud pustili se podél pobřeží na jih, prohloubavajíc zátoky za zátoky, hledajíc průchod do západních vod. Zde panovalo nevdání, drsné počasí. Blížil se zima. (Na jižní polokouli jsou poměry obrácené). Magellan se proto rozhodl, že tu přezimuje. Mužstvo z počátku reptalo, pak se spiklo, pak vzbourilo. Magellan se však nezalekl. Vlastní rukou zastřelil nejbouřšího z nich, několik podřízenějších dal vysadit na pustý břeh a zase stal se pánem svých lodí.

Pět měsíců strávili v čistiých m břeň mořském. Pak vypluli dále. Magellan poslal jednu ze svých lodí "Santiago" napřed, aby prohledala jižní zálvy, zda by některý z nich nebyl hledanou úžinou. Ale loď narazila na skály a roztrhla se. Magellan nedbal toho a plul dál. Nyní zbývaly mu již jen tři lodě. Čtvrtá totiž, "Antonio", ho zradila. Jedním z četných kanálů vedlejších se vrátila a sebravši vyžavené spiklence, odplula zpět do Španěl. A tak bloudili dále v spleti úzkých kanálů, až konečně 28. listopadu vypluli ven. Nyní leželo před nimi širé moře, tichá, nesmírná hladina, po níž popluje se na západ do země báji, do Indie! Týden po týdu klidně pluli k západu. Jihovýchodní vítr tise nesl je přes nesmírné moře, jež Magellan nazval "Tichý oceán."

Po tři měsíce trval tento mír přírodních živlů. Ale v boděch nebylo tak klidné. Již v úžině Magellanově — jak nazval průchodní kanál — nedostávalo se potrav. Admirál jednou zvolal: "Než obřítme, sním boty!" — Přes tři měsíce pluli, než by dostali potravu. Suchary se rozpadly v prach a byly plny kryšálu trusu. Voda byla kalná a páchla odporně. Jedli kůži hovčív, jež je pod hlavní přídělkou stožen, sly se lama neodřela,

A krysy byly lahůdkou: za kus platilo se půl (španělské) koruny. Ke všemu ještě přidružil se skorbút, který si vyžádal četné oběti. Tak napsal Pigafeta. Jen třikráte za celou plavbu přišli k ostrovům, jež však neobsahovaly žádných potrav. Teprve 6. března 1521 dopohli na "Zlodějské ostrovy". Ličhotivě to jméno dal jim admirál sám; domorodci s nadšením kradli vše, co zrovna nebylo přikováno. Dnes sluji ty ostrovy Mariany. Pluli dále.

Dosud setkávali se s naivními domorodci, kteří vítali z ničeho nic objevivší se bělochy jako bohy. Ale jakmile dostali se do oblasti malajsko-arabské kultury, bylo hůř. Ostrované znali již Evropany a poněvadž tito se ve většině případech chovali k domorodcům hrubě, byli tito nedůvěřiví a ukrutní. Magellan musil si zbraní na nich potraviny vydobýti.

Při svém příjezdu byli plavci velice znepokojeni. Dovzdělali se, že je čtvrtek, kdežto oni mluví, že je středa. Okolnost, že ztratili správné datum, velice je sklíčovala. Vždyť slavili svátky a postili se v jiné dny. Pigafeta marně prohlížel lodní denník, ani jediný den nevynechal. Jak to vysvětliti? — Již 200 let před tím věděl Arab Abufelda, že kdo jede na východ kol země, získá den; kdo jede na západ, ztrácí pak den. To se právě přihodilo plavcům.

Po padesát let nikdo se neodvážil podobné plavby. Po druhé ji provedl Angličan Francis Drake (1577—1580), ale nenčinil tak dobrovolně, nýbrž z donucení. Byl námořním lupičem z povolání; slibil anglické královně Alžbětě, že zničí španělský obchod na moři. Dostal svolení a i peníze k tomu. Ze své výpravy přivezl kořist 800,000 liber sterlingů. Tato velká kořist imponovala královně tak, že ho pasovala na rytíře.

To byla druhá plavba kol země. Dnes je taková plavba pravou malíčkostí.

PROČ SE DĚTI BOJÍ?

Z dětských dob pamatujeme se na pohádku o nebojácím Honzovi, který vyšel do světa, aby se naučil strachu. Vidíme, jak srdnatý výrostek s oběsenci u ohně se ohřívá, v zakletém záuku s duchy v kuzelky a karty hraje naplněn pořád jen jediným přáním: Ach, kdyby mne jen hrůza popjala! — A konečně — oh ty potutelný závěru lidové moudrosti! — naučí se strachu okamžitě, když se — ožení.

Taková přílišná nebojácnost vyskytuje se, jak se zdá, toliko v pohádkách — v životě setkáváme se u mládeže většinou s opakem, počínajíc se oštěhlostí u dítěte přirozenou až do zřetelné vynikající oštěhlosti a bážlivosti. Člověk dospěl, jenž život a smění dětské duše je eizi, až příliš snadno posuzuje vesleky děti dle jednomožítka a vylévá nůsu svého posměch na hlavy všech těchto nebožáků přezdívkami: strašpytel, hrdina z Drtiny, rek — spad pod stůl, až hek, bážlivec, zbabělec, baba atd. Ze se tím však dítěti po případě krivda dítěti může, tomu porozumětí dovede pouze ten, kdo se zvláštními těmi žvoky podrobněji zabývá a vyšetřil zvláště jejich přičiny.

Bážívat děti trůdíme účelně ve dvě skupiny, u prvé vyskytuje se "umělá báží", u druhé "přirozená báží". Jakási oštěhlost a bážlivost je, povaze dítěte úplné přirozená. Pohříchem stává se velmi často, že zvráceným vchováním oštěhlosti a bážlivosti uměle se pěstují. Do tohoto oboru spadá především neprav strážiti děti bužáckem, strážáckem, ohnivým psom, hejkačkem, tu a tam bílou paní atd. Sem patří také surovost — jinak nelze to nazvati — dítě za loďkou nezpůsobnost zavřítí do tmuavé jizby a desíti je pak z venčí všelijakým uručením. Nemá pak divu, stane-li se dítě při takovéto zacházení s ním oštěhlostivým a bážlivým. Bážlivost pak je vlastnost "utkvělá", která se nedá odstraniti násilnými prostředky, nýbrž jen jest se zhoršuje.

Jak se má báží zhostiti ten, kdo byl seveřem dvoji hrůzen? Z tétož důvodu dlužno to nazvati nemeravem, když se dítěti vypravují strašidelné historky pro dělá "lasi kůze", které myslí dítěte povážlivým způsobem rozrušit. Dostávají-li se to následkem předčasně obrázcenosti bážlivosti, docílaje se na druhé straně zvrácením — kurtým a přijímám

výsledku podobného. Každým způsobem ukazují nám příklady, že bážlivost u velmi mnohých dětí je produktem zvráceného vchování a že to namnoze závisí na nás, mají-li se naše děti státi neo-hroženými a srdnatými lidmi. Ovšem jest třeba, aby měly v tom ohledu na rodičích vzory a v té přičině pohříchem to dopadá často dosti blbě.

U druhé skupiny dětí zavládá jiné poměry; zde hraje úlohu "přirozená bážlivost." Především však dlužno z toho vyjmouti děti, při nichž oštěhlostiv jest pouze výronem tělesného neduhu, tedy "chorobným příznakem." Neznámější jest úzkostná stísněnost, která vystupuje v následcích chorob srdce. Jest na blběditi, že stav takový nikdy lékař změniti nemůže; záchvaty úzkosti pomínou, jakmile se pozná základní choroba a dostane se jí správného léčení.

Mnohem významnější jsou však při "přirozené báží" — ony zjevny, které — ať navyknuté nebo vrozené — přičítá dlužno na vrbduvavých nepravidelností, které otráasají celou osobnost zachváceného. Odborník nazývá tuto báží "báží psychopathickou" — ony můžeme se spokojiti názvem "báží násilná". "Neboť je tím vyjádřena ta okolnost podstatná, že báží tu dostavuje se bez pomůtky nebo se projevuje mnohem silněji, nežli jak to pomůtka o-spravedlivuje. Ke známkám obyčejné úzkosti (zblednutí, studený pot, vyčistěný zrak) druzí se při stavu pathologickém jakožto další příznak znatek, jakož i úplné snížení rozmyslnosti. Mnozí rodičové zakusili to asi, chtěli-li u dětí takové povahy dáti předsevzti nějakou malou operaci, na př. zubolékařskou. Takové děti jeví nejenom rozčilení v takovém případě obvyklé, nýbrž chováním svým čmí provedení operace nemožným. A teprve přichází charakteristický příznak báží násilné. Jejich báží trvá totiž dále, i když od operace se upustí a tu nepomůže také žádné laskavé domlouvání, jakkoliv rozvahy je vyloučena. V tom spočívá také vysvětlení zjevu, že blbělí lidé často nejrekovnější činy vykonají a sice ve stavu úzkosti, čmí jež by se při klidném rozvažování zhorzali.

Formy jeví násilné úzkosti jsou u dětí velmi rozličné. Nejměstší je noční vyděšování se ze sna. Navstiveny hrůzným snem vzpírání se dítěti, pláčem, báží rukama kolem sebe a mluví zmateně. Pak podarí se osobám jen nejdůvěrnějším, tedy především matce, dítě upokojiti. Ale ani tato nedovede toho vždycky, neboť právě konejšivé pokusy stupňují rozčilení dítěte často až v zúrivot, takže tlukou kolem sebe, skrábou a komsají. Prudkost zachvatu ukazuje, že tělesná stísněnost nebyla vyloučena, nýbrž nanevšáh duševní podráždění přetrhla.

Dalšími formami násilné báží jsou báží před samotou, oštěhlost i vůči milovaným osobám a tak "zúmnice", která se v dětském věku projevuje jako školní nemoc. Rodiče, kteří si nedovedou vysvětliti obsahupřázdnu úzkost, věří nějakou jinou příčinu, pro kterou se dítě školy bojí. Oborí se pak na dítě, pokládají jeho udělení za vzdor a snaží se zloiniti jej bitím.

Zjistěte zasluhují vesleky tyto děti našeho součtu a všeobecný zájem poutá otázka: jak jim možno pomoci? A tu platí především slova pathologa: "Bážílost dětí zajímá více lékaře než vchovatelce." Slovo to platí neomezeně pro vesleky případy psychopathické úzkosti. Skutečně může laik zvrácenými metodami v této přičině vše ukoditi nežli prospěti a proto měl by lékařem stanoven být způsob ošetrování, které se musí diti pravidelně a spořádaně. Účelem těchto rádek je také pouze upozorniti rodiče na přičiny rozmanitých stavů báží, aby po případě dětem svým rozumeli a zúpnosovali je nespravedlivě. Neboť nerozum a lhostejnost musí se zde způsobem hrůzným. Nejenom, že při zanedbání stává se z bážlivého dítěte slaboch, nerozhodný, neenergetický člověk, který už předem v boji o život vůči jiným má nepříznivé postavení, nýbrž dostavují se dokonce již v dětském věku elementární katastrofy a při slově "sebevražda dítěte" chápě i dospělý vzor našemu pohledkovému Honzovi, jak to je, když člověka lůza pojme.

Když člověk hrůza pojme,